

čisto sama rešilno delo. Prebrodila sta najprej 72 metrov dolgo jamo in prišla do požiralnika, ki je bil 7 metrov dolg in radi zadelave z razno nesnago je spuščal vodo le 40 cm visoko (ali na debelo). Stotnik je bil uverjen, da je edina rešitev: odstraniti od zamudnikov nametano barikado, na katero se je nagromadila zemlja, pesek, dračje itd. Svojega slugo je navezal na vrvi in ta se je spustil v požiralnik. Prebrodil je po dveh urah gromade blata in toliko odpahnil barikado, da je mogla voda z večjo naglico naprej. Ko je voda nekoliko odtekla skozi požiralnik, je oznanil nesrečnim in na smrt izstradanim jetnikom, da je rešitev tukaj, ako so še pri življenju. Po smrtnonevarnem rešilnem delu je bil Fischer tako izrpan telesno, da se je zgrudil obnemogel. Sedaj so lahko poslali skozi od sluge ustvarjeno odprtino ponesrečenim, ki so bili vsi pri življenju in le nepopisno izstradani ter oslabei od prestanega strahu, živila.

Požiralnik je bil popolnoma očiščen še le 7. maja. Kar se ni posrečilo več stotinam nekaj dni, sta dosegla v par urah pogumna človeka: častnik in njegov sluga.

Hrabra rešitelja sta morala kmalu zatem okusiti resnico reka: nehvaležnost je plačilo tega sveta! Drugi višji oficirji so se jezili, da se jim ni posrečila rešitev, pa si so jo začeli lastiti po časopisju in imen obeh junakov niti omenjali niso. Še le deželnemu glavarju, ki je sam naprosil rešilca, se je posrečilo, da jima je preskrbel po doglem času priznanje in cesarsko ter papeževu odlikovanje.

*

Indijanski načini ribolova.

Nemški potopisec očividec je popisal tri še danes značilne načine ribolova, ki so običajni med indijanskimi plemeni, ki prebivajo po republikah Osrednje Amerike.

Po jezeru Ksochimilko je danes vse polno prav majhnih otočičev, ki so poraščeni z razno zelenjavo, cvetlicami ter izredno lepimi rastlinami. V dobi, ko so odkrili te pokrajine Osrednje Amerike Španci, so še bili otoki majhni leseni splavi, posuti z zemljo in z njih so dobivali Indijanci njim priljubljeno zelenjad. Do danes so se tla jezera dvignila, nekdanji splavi so prirastli na dno ter tvorijo mične otoke. Po zgoraj omenjenem jezeru, ki je plitvo, a polno rib, se poslužujejo ondotni Indijanci načina ribolova, ki ga je opazovati le tamkaj. Pred solničnim vzhodom se podajo ribiči v majhnih čolnih po dva in dva na jezero. Sprednji ribič drži lesen drog, katerega konec je opleten z žičnimi palčicami, da zgleda kakor že precej obrabljena brezova metla. Drugi v čolnu je veslač. Ko se približa čoln mestu, kjer je večja skupina rib, zažene spretni lovec kolec med ribe in ko ga izvleče, mu caplja med žicami še živa riba. Malokdaj se pripeti, da bi ribič ribo z opisanim ribiškim orodjem ranil ali celo prebodel. Z drogi in čolnimi otepi lovijo Indijanci zelo hitro

z občudovanja vredno spretnostjo. Ko pa posine solnce na jezero, nehajo z ribolovom, ker se skrijejo ribe v globoke tolmune.

Predno so prišli Evropejci v te kraje in seznanili Indijance z železom ter žico, so uporabljali za oborožitev ribolovnega kolca palčice iz kake elastične rastline.

— — —

V osrednje ameriški republik San Salvador je jezero »Laguna de Hopango«, ob katerem živijo Indijanci, ki so veliki prijatelji ribolova, s katerim se ukvarjajo v napol svitu pred solničnim vzhodom. Ribiča vzameta seboj v čoln precejšen kup dračja. Eden vesla, drugi ima mrežo. Ko se približata na kraj jezera, ki je znan kot ribje zatočišče, vržeta v vodo dračje, ki se potopi nekako do polovice. Nato vesla zadnji previdno krog kupa dračja, drugi pa tolče po vodi in štera pod njo z drogom. — Vsled udarcev ter sunkov se skrijejo ribe med dračje. Ko je obveslan kup, vržeta mrežo, da pokrije dračje in se začne, ker je obtežena, pogrezati proti dnu. Spodnji del mreže se da potegniti s pomočjo motvoza skupaj, da je celi kup dračja omrežen. Ko se je enkrat to posrečilo, izvlečeta ribiča omreženo dračje v čoln. Med bilkami ter šibjem je vse polno rib in večkrat še prav velikih. Opisani način ribolova se obnese vsikdar, a ga mora spremljati indijanska že nekako prirojena spretnost.

— — —

V srednje ameriški republik San Salvador je še jezero »Laguna de Olmego«, katerega okolica je naseljena od Indijancev, ki so tudi značilni ribiči. Ti se ne poslužujejo pri ribolovu čolna, ampak za naše pojme prav nerodno zgrajenega splava, ki je dolg dva in pol ter širok en meter. Je le par napol obtesanih hlodov, ki so zvezani z dvema povprečnima. Na splavu stoji veslač in ribič z mrežo. Mreža je okrogla in ima v premeru dva metra. Ob koncih okrogle mreže so pritrjeni kamenčki ali svinčeni uteži. Na spodnji strani

mreže bingljajo navzdol v krogu tanki, močni motvozi, ki se zožujejo proti središču in jih veže laso (dolga ter močna špaga). Eden konec lase je omotan krog ribičeve leve spodnje roke. Predno požene ribič mrežo, vzame laso, ki je zvit v klopčič, v levo roko. Mrežo drži z obeh rokama in z zobmi ter se zasučje z vso naglico, predno vrže, krog samega sebe. Ko je padla na ta izredno spreten način pognana mreža nad vodno površino, se razprostere in obteži jo vlečejo proti dnu. Ko se bliža mreža dnu, natezuje ribič laso, dokler ni mreža zaprta zgoraj ter spodaj in ribe zajete. Velikokrat se prigodi, da obtiči ribiču mreža na dnu, kjer se je obesila ali zamotala. Z bliskovito naglico skoči Indijanec z glavo navpično v največjo globčino, da reši ondotnemu lovcu najdražjo ribolovno pripravo.

Očividec pripoveduje, da mrgoli jezero Olmego krokodilov, katerim pravijo »kajmas«. Večkrat je opazoval skakanje ribičev s splava z mrežo v jezero, a le enkrat se je pripetila nesreča. Indijanec se je pognal za zamotano mrežo s splava v jezero. Pri skoku je priletel z glavo na krokodila, ki je dremal nad vodo. Zver se je prestrašila, ujezila in ubogi indijanski ribič se je prikazal na površju sicer z mrežo, a brez leve noge, katero si je privoščil razljuteni krokodil.

— — —

Potopisec povdarja, da se je vežbal sam precej časa v omenjenih treh načinih indijanskega ribolova, a ni ujel niti žabe, kaj še le ribe. Tako znajo loviti le Indijanci, sinovi svobode, ki poznajo le prostost ter lov iz potrebe in zabave. Lovska spretnost je pri Indijancih podedovana skozi bogznaj koliko rodov.

Predno si nabavite maške in deške obleke oglejte si konfekcijsko in modno trgovino

ŽIGA WEISS
Celje-Gaberje 590 I

Belokožni Indijanci in Amacconke.

Do pred kratkem so bili celemu svetu uganka pragozdi ter sploh kraji ob izvoru južnoameriških rek Orinoko in Negro. Orinoko teče, ko se prikaže iz neizmernih gozdov, skozi državo Venezuelo in se izteka v Atlantski Ocean. Prvi, ki so prodrli v te neprodne kraje, so bili leta 1763 španski raziskovalci. Tamošnja indijanska plemena so jih popolnoma pregnala in iztrebila z zastrupljenimi puščicami. Za Španci so poskušali brezuspešno raziskovalno srečo Francozi, Nemci in Angleži. Celih 160 let se je posrečilo Indijancem, odvrčati radovedne belokožce od svojih rajsko lepih — svobodnih bivališč.

V kulturnem svetu neodprte pokrajine se je upal po tako dolgem času pred več nego 10 leti še le angleški učenjak dr. Hamilton Rice. Dvignil se je na novo pot v letalu. Prikazen — Indijance

nič žalega. Neovirano je lahko dokončal nadvse zanimiva raziskovanja. Te dni se je vrnil iz po njem odkritih pokrajin in dal tozadevne opise, fotografije, najdbe ter znamenitosti na razpolago zemljepisnemu zavodu v Londonu.

Anglež popisuje v potopisu, kako je prodiral po gozdovih, ki so za Evropejca nepopisno lepi. Videl je reke, kanale, vodopade, prepade, podzemeljske votline itd. Kraji so nudili učenjaku toliko zanimivega pri vsakem koraku, da se je mudil tamkaj pri neprestanem raziskovalnem delu 13 let.

Na potovanju je zadel na pleme belokožnih Indijancev. Kakor znano so vsa indijanska plemena rdečepoltna. Dr. Rice trdi, da je videl belopoltno Indijance pritlikave postave in neumne zunanosti. Imajo vsi gnile zobe in ni pri njih niti sledu kake kulture. Znajo govoriti, podirati drevesa, napraviti ogenj

z drgnjenjem dveh trdih palčic, vreči preko vode hlod za prehod, a nekaj čisto neznanega jim je čoln.

Nadalje trdi Anglež, da je naletel v bližini Inirida reke na čisto žensko naselbino na takozvane — Amaconke. Amaconke poznajo starogrške in rimske pravljice. To naj bi bile ženske, ki živijo brez moških in se borijo silovitejše nego moški. Indijanske Amaconke živijo več mesecev v letu čisto same zase. K njim se upajo Indijanci le v mesecu aprilu in maju. Nikakor ni mogel zvedeti od moških, kaj dela ta čudni ženski svet in kakih šeg ter navad se oklepa. Sploh je amaconska naselbina nekaj neprodinno tajinstvenega, čije življenje Anglež ni mogel raziskati.

Pri obledeli, sivorumenkasti barvi kože, motnih očeh, slabem počutku, zmanjšani delavni moči, duševni depresiji, težkih sanjah, želodčnih bolečinah, pritisku v glavi, namišljeni bolezni je pametno, da izpijete nekaj dni zapored vsako jutro na tešče kozarček naravne »Franz Josefove« grenčice. V zdravniški praksi se »Franz Josefova« voda radi tega posebno uporablja, ker naglo odstrani vzroke mnogih pojavov bolezni. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Pacijent: Kam naj grem, gospod doktor, da ozdravim želodec in uredim prebavo?

Zdravnik: V Rogaško Slatino! Zahtevajte prospekte!

Gospa, varčujte v Vašim zdravjem in svežostjo! Vsako delo je lažje, ako se pravilno uredi, tako tudi pranje. Čitajte današnji oglas **Gazela** in ravnajte se po njem.

Skoraj smešno je poslušati, kakšna neverjetna lepota sredstva si mnogokrat neuke prijateljice priporočajo! Hočete li čakati, da postanete stara in nagubana, preizkuševaje po vrsti vse to na sebi? Ko Vam ni treba drugega kot napisati dopisnico stari solidni tvrdki Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, da se preskrbite z brezhibnimi preparati, ki v resnici pomagajo! Poizkusite ob prvi prijatki Fellerjevo Elsa-Creme-pomado, Elsa-pomado za rast las! Cena 40 Din za dva lončka gotovo ni previsoka! Poglejte se po 8 dnevih v ogledalu — zadovoljni boste!

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 26. aprila so pripeljali špeharji na 30 vozeh 63 zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 45 do 50 Din. Pšenica 2.50, ječmen 2, oves Krompir po 0.75 do 1, čebula 2.50 do 3 Din. — Sena je bilo 8 voz po 65 do 90, slame 6 voz po 45 do 50 Din. Pešnica 2.50, ječmen 2, oves 1.25 do 1.50, kuruza 2, ajda 1.50 do 2, proso 2.50, fižol 2.50 do 3, grah 12 Din. Kokoš 45 do 55, piščanci 35 do 75, gos 60, kozlič 80 do 125, jagnjeta 120 do 130 Din. Kislo zelje 4, kislja repa 2 Din. Jabolka 4 do 10, suha slive 10 do 12 Din. Mleko 2.50 do 3, smetana 12 do 14, surovo maslo 40 do 48, jajce 0.80 do 1, med 14 do 20 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejmu dne 25. aprila tega leta je bilo pripeljanih 326 svinj; cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad od Din 100 do 150; 7 do 9 tednov stari od Din 180 do 200; 3 do 4 mesece stari od Din 320 do 400; 5 do 7 mesecev stari od Din 450 do 500; 8 do 10 mesecev stari 550 do 900; 1 leto stari od Din 1000 do 1400. En kg žive teže od Din 10 do 12.50, en kg mrtve teže od Din 17 do 18. Prodanih je bilo 196 svinj.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignanih je bilo 10 konj, 9 bikov, 75 volov, 190 krav in 9 telet; skupaj 293 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 22. aprila tega leta so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od Din 8.50 do 9; poldebili voli od Din 7.75 do 8; bikki za klanje od Din 8.50 do 8.75; klavne krave debele od Din 8 do 9.50; plemenske krave od Din 5 do 7; krave za klobasarje od Din 4 do 4.75; molzne krave od Din 5 do 8; breje krave od Din 5 do 8; mlada živina od Din 8 do 8.50. Prodanih je bilo 127 komadov.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg od Din 18 do 20; volovsko meso II. vrste 1 kg od Din 16 do 18. Meso od bikov, krav in telic 1 kg od Din 10 do 14. Telečeje meso I. vrste 1 kg od Din 20 do 25; telečje meso II. vrste 1 kg od Din 16 do 20. Svinjsko meso sveže 1 kg od Din 15 do 28.

Čitajte „Slov. Gospodarja“!

Gospodarska obvestila.

Kolje za vinograde in za sadno drevje, kakor vsake vrste rezan les prodaja ali zamenja za dobro vino Franjo Gnllšek, Maribor, Razlagova ulica 25. 363

Banovinske davščine.

V zadnji številki našega lista smo objavili razpravo o davščinah v dravski banovini. K tej razpravi še dodamo nekaj pripomb, ki se nanašajo na novo vpeljanje davščine ali na spremembo izmere in oblike dosedanjih oblastnih davščin ter na stroge kazni, ki jih določa uredba bana dravske banovine.

Kar se tiče doklad na neposredne državne davke, se na ozemlju bivše mariborske in ljubljanske oblasti na novo uvaja 40% banovinska doklada na zemljarino in zgradarino, v ljubljanski oblasti pa še doklada na rentnino in deloma na pridobnino. Nanovo se uvaja v obeh oblastih tudi taksa na sečnjo gozdov in na živinske potne liste, banovinska davščina na hiše, oproščene državnega neposrednega davka, 10% taksa na prenos nepremičnin in davek na šmarnico. Za bivšo ljubljansko oblast je nova trošarina na potrošek električnega toka, za mariborsko oblast pa potrošek premoga. Davščina na plesne in druge nočne prireditve je spremenjena po izmeri in načinu pobiranja, prav tako davščina na motorna vozila in davščina za zakup lovišč. Novi sta tudi banovinska davščina na dediščino in prirastkarina od vrednosti najemnin, vendar višina teh dveh davščin še ni določena. V bivši mariborski oblasti odpadejo štiri davščine, in sicer dosedanja 100% oblastna doklada k državni taksi na kupone in dividende (po lanskem proračunu 36.000 Din), dalje 50% oblastna doklada k državni taksi na potroške v hotelih, gostilnah itd. (po lanskem proračunu 340 tisoč Din), 100% oblastna doklada k državni taksi na tekoče račune (100.000 Din) in 50% oblastna doklada k državni taksi za gostilniške in kavarniške pristojbine.

DR. O. ILAUNIG:

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

»Torej fant, jutri se vidiva v Freihausu,« zakliče grof Tatenbah svojemu slugi in odjezdi.

Ribl hitro potegne še enkrat mošnjiček, da prešteje cekine. Vesel obraz je pokazal, ker je bil nadatek obilen; ko je zopet varno spravil denar v žep, je urno korakal čez trg proti gostilni svojega strica.

Tudi oni plemič, ki je svaril grofa Tatenbaha, je odjezdil, gledal za plemenitašem, zmaljal z glavo ter rekel sam pri sebi:

»Prepozno boš spoznal, da si si kupil danes kačo, ki te ugonobi.«

VII.

Pri cerkvi sv. Ane. P

Če izgubiš kar ti je najljubše bilo, O, ne obupaj, hridkih solz ne toči.

Stritar.

19 Oj, cerkva bela tam na ljubkem hribčku, bodi mi srčno pozdravljena! Kako prijazno se dvigaš na obronku konjiškega grajskega hriba sredi župniškega pokopališča. Kako lep je razgled od tukaj po Dravinjski dolini ter po bregovih pohorskih z mnogimi vasicami in belimi cerkvicami. Kako mirno je tukaj in v najlepšem soglasju s krajem, kjer spijo utrujeni popotniki večno spanje. Odpira se od tukaj razgled proti severu in vzhodu, proti jugu pa ga zapirajo vrhovi s temnimi gozdovi. Z najbližjega hriba pa te pozdravljajo obsežne razvaline konjiškega gradu, v katerem so bili ob času te povesti mogočni Tatenbahi. Kako ponosno strmi še sedaj stolp proti sinjemu nebu ter gleda zmagovalno na ostalo zidovje, ki leži v razvalinah okoli nje. Kljubuje vremenskim silam, kakor bi hotel dokazati, da so tudi njegovi gospodarji kljubovali nasilju.

V tej cerkvi počivajo telesni ostanki Žiga Tatenbaha, ki je umrl leta 1594, ter Janeza Krištofa barona Tatenbaha, ki je umrl 2. aprila 1627.

Na tem ljubkem mestu je sedela nekega popoldne pred več nego 250 leti lepa, mila žena v nožnji štajerskih plemenitašinj.

Blaga gospa je bila Ana Terezija Tatenbah

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spadajoče tiskanice v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Boroška c. 5

Cekov. račun št. 10.602

Telefon interurb. št. 2119

